

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1539>

Volume 6 Issue 5, p. 59-70, May 2013

ORTAÖĞRETİM FELSEFE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE YGS (YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVI) SORULARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ*

*A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE SECONDARY SCHOOL PHILOSOPHY
COURSES CURRICULUM YGS (HIGHER EDUCATION TRANSITION EXAM)
QUESTIONS*

Yrd. Doç. Dr. Baykal BİÇER

Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD

Abstract

This research aims to reveal the relationship between Secondary Education Philosophy Curriculum and Transition to Higher Education Transition Exam (YGS) questions with regard to content validity. Data of this research using descriptive methodology were 40 philosophy questions asked in the sections of YGS social studies tests between the years 2010-2013. They were compared with Secondary Education Philosophy Curriculum. During the data analysis process of the research, time period assigned to each unit within the philosophy course curriculum throughout the academic year and afterwards distribution of questions based on years from different courses found in YGS social studies test were determined. In the next stage of the research, frequency distribution of the philosophy questions into units and activities and their percentages were determined and analyzed based on activity categories. According to the data obtained from the study, between the years 2010-2013 while the highest number of questions were asked from history, geography

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

took the second place and philosophy took the third. In 2013, as a decrease was observed in the number of questions asked from history and geography, there was an increase in the number of questions asked from philosophy; therefore philosophy took the second place after history. Also in year 2013, religious culture and moral knowledge questions were added to social sciences test. It was found that, in terms of the level of coverage, philosophy questions are most related to the *Moral Philosophy* unit and least related to the *Philosophy of Religion* unit. Moreover, though course hours are high *Ontology* unit seems to be falling behind the *Introduction to Philosophy* unit.

Key Words: Philosophy course, Teaching program, YGS (Higher Education Transition Exam), Philosophy questions.

Öz

Bu araştırma “Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı” ile Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) soruları arasındaki ilişkiyi kapsam geçerliği açısından ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Betimsel yöntem kullanılan araştırmanın verileri 2010-2013 yılları arasında YGS sınavının sosyal bilimler testi bölümlerinde yer alan toplam 40 felsefe sorusundan oluşmuş ve bu sorular, “Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı” ile karşılaştırılmıştır. Araştırmanın veri analiz sürecinde, öncelikle felsefe dersi öğretim programı çerçevesinde öğretim yılı boyunca her üniteye ayrılan süre ve YGS sosyal bilimler testi içinde yer alan derslere ait soruların yıllara göre dağılımı belirlenmiştir. Araştırmanın sonraki aşamasında da 2010-2013 yıllarına ait YGS’de yer alan felsefe sorularının ünitelere ve etkinliklere göre dağılımı frekans ve yüzde olarak saptanmış, etkinlik kategorilerine göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre 2010-2013 yılları arasında en fazla soru gelen sosyal bilimler testi tarih iken, coğrafya ikinci sırada ve felsefe üçüncü sırada yer almıştır. 2013 yılında tarih ve coğrafya sorularında bir azalma görülürken felsefe sorularında artış olmuş ve felsefe, tarihten sonra ikinci sıraya yerleşmiştir. Ayrıca 2013 yılında sosyal bilimler testine din kültürü ve ahlak bilgisi soruları da eklenmiştir. Felsefe sorularının kapsam düzeyi açısından en fazla *Ahlak Felsefesi* ünitesi ile ilgili olduğu en az ise *Din Felsefesi* ünitesiyle ilgili olduğu saptanmıştır. Ayrıca ders saatinin fazla olmasına rağmen *Varlık Felsefesi* ünitesinin, *Felsefeyle Tanışma* ünitesinin gerisinde kaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Felsefe dersi, Öğretim programı, YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) Felsefe soruları.

Giriş

Felsefi düşünce gerek doğrudan yöneldiği varlık alanı, gerekse bu varlık alanıyla ilgili başka entelektüel etkinlikler aracılığıyla kendisine veri olarak aldığı tüm malzemeleri aklın eleştiri süzgecinden geçirir (Arslan, 1996). Felsefi bir bakış açısı, insanın bilgileri ile değerleri arasında bağ kurmasına zemin hazırlar. Felsefe, bilgi ve

bilimin etikle bağıntı içinde olmasını sağlar. Felsefe eğitimi ise yukarıdaki bilgileri öğrencilere edindirmenin yanı sıra, öğrencilerde bu bilgileri hayata geçirmeye yönelik bir tutum geliştirmeyi hedefler (MEB, 2009). Bununla birlikte felsefe eğitimi öğrencide problem bilinci oluşturmaya yönelik bir faaliyettir. Bunu gerçekleştirebilmenin koşulu ise felsefenin temel disiplinlerine ve problemlerine dikkati çeken, bunlar üzerinde düşündürülen bir programdır. Diğer taraftan felsefe eğitimi, öğrencinin okul dışı yaşamında, insanlarla ilişkilerinde ve olaylara bakarken, problemleri görmesini sağlamak açısından da önem taşımaktadır. Dahası felsefe eğitimi, öğrencilerin olanaklarını geliştirebilmelerine, temel amaçlarını oluşturmalarına, yaşamdan ne istediklerini belirlemelerine ve kendi yollarını çizebilmelerine yardımcı olan bir eğitim alanıdır (Kuçuradi, 1977, 1996).

MEB (2009: 4) tarafından hazırlanmış ve 2010 yılından itibaren uygulamaya konulmuş olan Felsefe öğretim programında, felsefe öğretiminin temel amacı; “felsefe hakkında bilgi sahibi olarak, felsefe kültürünü anlayıp farklı felsefi anlayışlarına eşit mesafede kalarak, eleştirel bir tutumla yönelmeyi ilke edinerek muhakemeyi ve karar vermeyi gerçekleştiren, yorumlama kabiliyetine sahip... insanlar yetiştirmek” olarak belirtilmektedir. Bu temel amaç doğrultusunda felsefe dersi öğretim programının genel amaçları ise şöyle sıralanmaktadır (MEB, 2009: 4-5):

- Felsefenin alanı ve temel problemleriyle ilgili bilgi edinmeleri,
- Felsefenin ne olduğunu anlayıp felsefi sorgulama becerisini kazanmaları,
- Felsefi bir bakış açısı edinmeleri ve gündelik yaşamlarında da bu bakışı kullanma alışkanlığı kazanmaları,
- Sistematik düşünebilme becerisi kazanmaları,
- Varlığı bütünlük içinde sorgulayabilme becerisi kazanmaları;
- İnsan açısından değerlerin anlamını fark etmeleri hem etik hem de estetik değerleri, millî ve evrensel açıdan değerlendirebilme tutumu geliştirmeleri,
- Kendilerini ve evreni anlamak için sorgulama tutumu geliştirebilmeleri,
- Konulara çok yönlü bakış açısıyla bakabilme tutumu kazanmaları,
- Tartışma kültürünü geliştirebilmeleri, düşüncelerini aktarırken kavramları doğru ve özenli biçimde kullanabilme tutumu geliştirmeleri,
- Bilgi ve bilimin temel problemlerini değerlendirebilme becerisi kazanmaları,
- Felsefenin yaşamla ilişkisini kurmaları amaçlanmaktadır.

Öğretim programının bu genel amaçları doğrultusunda felsefe dersinin öğrencilerin kendilerini ifade edebilmesini ve dünyaya daha nesnel, daha geniş bir perspektiften bakmalarını sağlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Nitekim bir toplumun araştırma ve sorgulama yeteneğini kazanması felsefe öğrenmesi ile doğru orantılıdır. Aksi halde eğitim sistemi eleştirmeyen, sorgulamayan, düşünmeyen

bireyleri yetiştirme kaderiyle karşı karşıya kalır. Ancak gelinen noktada eğitim sisteminin, felsefe derslerinin önemini azalttığı ve bir sınav sistemi içinde kaybolup gitmesine yol açtığı görülmektedir. Çünkü ortaöğretim kurumları yalnızca üniversite giriş sınavlarına öğrenci hazırlamaya hizmet eder duruma gelmiştir (Akdağ, 2002). Bu durumun temel nedenlerinin başında Türkiye’de eğitim alanında en çok tartışılan konulardan biri haline gelen sınav sisteminin olmasıdır. Belki de bunların en önemlisi ortaöğretim kurumlarından mezun olan yüz binlerce öğrencinin üniversiteye girmek için yarıştıkları YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı)’dır (Biçer, 2008).

Ekici’ye (2005) göre, özellikle üniversiteye giriş sınavları günümüzde artmış olan kitle iletişim araçlarının da konuya yoğun dikkat çekmesiyle birlikte insanların büyük bir kesiminin ilgilendiği toplumsal bir konu haline dönüşmüştür. Türkiye’de özellikle ortaöğretim olmak üzere genel anlamda eğitim, sosyal bir ihtiyaç olarak algılanmaktan ziyade, üniversiteye girmek için kullanılan bir araç olarak görülmüş ve doğal olarak insanların beklentileri bu yönde şekillenmiştir. Bu beklentiler 1970’lerden sonra öğrencilerin üniversite sınavlarında giderek yığılmalarını da beraberinde getirmiştir (Okur ve Dikici, 2004). Bu beklentiler, öğrencileri ve velileri özellikle ortaöğretim kurumlarında verilen eğitimin niteliğini sorgulamaya ve yakından takip etmeye yöneltmiştir. Çünkü Türkiye’de yükseköğretime başlamanın önkoşulu, bir ortaöğretim kurumundan mezun olmak, YGS ve LYS (Lisans Yerleştirme Sınavı)’de belli bir başarı puanı elde etmektir. Bireyin bu başarıya ulaşabilmesi ise eğitim sisteminde öğrenme süreci ile değerlendirme süreci arasında tam bir ilişkinin olmasına bağlıdır (Dursun ve Çoban, 2006).

Ortaöğretim kurumlarında verilen eğitimin niteliğini yükseltme çabaları, özellikle son yıllarda bu kurumlarda okutulan fen ve sosyal bilimlerle ilgili derslerinin öğretim programlarında bir yenilenme sürecine girilmesini sağlamıştır. Söz konusu durumun bir sonucu ise, öğretim programlarında meydana gelen değişimlere paralel olarak üniversiteye giriş sınavları ve sınav içeriğinin de sürekli güncellenmeye çalışılmasıdır. Bu derslerden biri olan felsefe dersi öğretim programı da yeniden revize edilerek 1993 yılından beri uygulanan öğretim programı kaldırılarak yeni ortaöğretim felsefe öğretim programı, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün 10.11.2009 tarih ve 9846 sayılı teklif yazıları üzerine görüşülüp, kabul edilmiş ve 2010 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Tarihsel süreçte Türkiye’de felsefe ve felsefe öğretimine gereken önem yeterince verilmemekle birlikte, gelinen noktada felsefe dersinin bütün ortaöğretim kurumlarının 11. sınıflarında haftalık iki ders saati de olsa zorunlu bir ders olarak okutulması ve özellikle 2013 YGS’de felsefe sorularının sayı olarak artırılması yine de önemli gelişmeler olarak değerlendirilebilir. Nitekim felsefe dersi bu yönüyle de üniversiteye girmek isteyen bütün öğrencilerin YGS’de çözmesi gereken testler arasında yer almaktadır. Bu çerçevede araştırmanın amacını felsefe dersi öğretim programı ile YGS soruları arasındaki ilişkiyi kapsam geçerliği açısından ortaya koymak oluşturmaktadır.

Yöntem

Ortaöğretim kurumları programlarında yer alan felsefe dersi öğretim programı ile YGS soruları arasındaki ilişkiyi kapsam geçerliği açısından ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Betimsel araştırmalarda verilen bir durum tam ve dikkatli bir şekilde tanımlanmaya çalışılır (Büyüköztürk; Çakmak; Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008), ve bu tür araştırmalarda mevcut durumda herhangi bir değişim yapılmadan inceleme süreci doğal şartlar içinde gerçekleştirilir (Çepni, 2012).

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında verilerin toplanmasında yazılı belgelerden yararlanma, diğer bir deyişle doküman incelemesi kullanılmıştır. Belgelerden yararlanma ya da doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında yazılı bilgi içeren belgelerin çözümlenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmada veri toplama aracı olarak 2010-2013 yılları arasında yapılan ve tamamı ÖSYM'nin (2013) resmi internet sitesinden elde edilen YGS sınav kitapçıkları kullanılmış ve bu kitapçıkların sosyal bilimler testi bölümlerinde yer alan toplam 40 felsefe sorusu araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri analiz sürecinde, öncelikle felsefe dersi öğretim programı çerçevesinde bir öğretim yılı boyunca her üniteye ayrılan süre belirlenmiş, arkasından YGS sosyal bilimler testi içinde yer alan diğer derslere ait soruların yıllara göre dağılımı, felsefe sorularının dağılımlarıyla karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın sonraki aşamasında da 2010-2013 yıllarına ait YGS'de yer alan felsefe soruları, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 10.11.2009 tarih ve 9846 sayılı teklif yazıları üzerine görüşülen ve kabul edilen "Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı" çerçevesinde belirlenen üniteler ile etkinliklere dağılımı frekans ve yüzde olarak saptanmış, etkinlik kategorilerine göre analiz edilmiştir. Her bir sorunun ilgili olduğu ünite ve etkinlik kategorisine yerleştirilmesi sırasında araştırmacının dışında bir alan eğitimi uzmanının da (Felsefe Grubu Öğretmeni) görüşü alınmıştır.

Bulgular

2010 yılından önce ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı) olarak tek aşamada yapılan üniversiteye giriş sınavları bu tarihten itibaren YGS ve LYS olmak üzere birden fazla aşamada gerçekleştirilmiş ve felsefe soruları YGS sosyal bilimler testi içinde yer almıştır. YGS sosyal bilimler testi içinde felsefe dersine ait soruların yanı sıra tarih ve

coğrafya derslerine ait sorular da yer almış, 2013 yılı itibariyle bu alana din kültürü ve ahlak bilgisi dersi de eklenerek soru gelen ders sayısı dörde çıkmıştır. 2010-2013 yılları arasında YGS sosyal bilimler testi içinde yer alan çeşitli derslere ait soruların yıllara göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1: YGS Sosyal Bilimler Testi İçinde Yer Alan Derslere Ait Soruların Yıllara Göre Dağılımı

YGS Sosyal Bilimler Testinde Yer Alan Dersler	Yıllara Göre Soru Dağılımı								Genel Toplam	
	2010		2011		2012		2013		f	%
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Tarih	17	42,5	17	42,5	17	42,5	15	33,3	66	40,0
Coğrafya	14	35,0	14	35,0	14	35,0	12	26,6	54	32,7
Felsefe	9	22,5	9	22,5	9	22,5	13	28,8	40	24,2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	--	--	--	--	--	--	5	11,1	5	3,0
Toplam	40	100	40	100	40	100	45	100	165	100

Tablo 1 incelendiğinde 2010-2013 yılları arasında en fazla soru gelen sosyal bilimler testi tarih (% 40,0) iken, coğrafya (% 32,7) ikinci sırada ve felsefe (% 24,4) üçüncü sırada yer almaktadır. 2013 yılında tarih ve coğrafya sorularında bir azalma görülürken felsefe sorularında artma olmuş, felsefe (% 28,8), tarihten (% 33,3) sonra ikinci sırada yer almıştır. Ayrıca 2013 yılında yeni bir ders olan din kültürü ve ahlak bilgisinden de 5 soru gelmiştir. Bu soruları din kültürü ve ahlak bilgisi dersini yasal olarak almak zorunda olan adaylar ve İmam Hatip Okulları öğrencileri/ mezunlarının yanıtlaması gerekirken aynı öğrencilerin felsefe sorularının son 5’ini yanıtlamaması gerekmektedir. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersini yasal olarak almak zorunda olmayan ya da farklı müfredat ile alan adaylar ise, din kültürü ve ahlak bilgisi soruların hiçbirini cevaplamadan felsefe sorularının tümünü cevaplaması gerekmektedir.

Ortaöğretim felsefe dersi öğretim programı ana hatlarıyla incelediğinde programın, genel amaçlar, üniteler, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalardan oluştuğu görülmektedir. Felsefe dersi öğretim programı, ortaöğretim kurumlarında okutulmak üzere hazırlanan sekiz üniteden oluşmaktadır. Programda yer alan üniteler, kazanımlar ve ders süreleri Tablo 2’deki gibidir (MEB, 2009: 8, 10):

Tablo 2: Felsefe dersi Öğretim Programının Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Okutulma Süreleri

Üniteler	Kazanımlar		Süre/Ders saati	
	f	%	f	%
1. Felsefeyle Tanışma	8	15	8	11
2. Bilgi Felsefesi	9	16	12	17
3. Varlık Felsefesi	7	12	12	17
4. Ahlak Felsefesi	10	17	12	17
5. Sanat Felsefesi	7	12	8	11
6. Din Felsefesi	5	8	6	7
7. Siyaset Felsefesi	6	10	7	10

Güzel Nedir?	1			1				2	
Sanat Eserinin Nitelikleri			1				1		2
Toplam	2	22,2	1	11,1	1	1	7,6	5	12,5

Tablo 3'ün devamı

6. Din Felsefesi									
Etika								1	1
Varlığın Sırrı									
Toplam							1	7,6	1 2,5
7. Siyaset Felsefesi									
Filozoflarla Röportaj	1		1		1		1		4
Toplam	1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	7,6	4 10,0
8. Bilim Felsefesi									
Proje Çalışması									
Bilimin Özellikleri	1		1		1		2		5
Toplam	1	11,1	1	11,1	1	11,1	2	15,5	5 12,5
Genel Toplam	9	100	9	100	9	100	13	100	40 100

Tablo 3'te verilen YGS sınavında yer alan felsefe sorularının yıllara göre dağılımları incelendiğinde 2010, 2011 ve 2012 yıllarında 9'ar soru olduğu ancak 2013 yılında bu sayının 13'e çıktığı görülmektedir.

YGS'de 2010-2013 yılları arasında felsefe dersi ile ilgili çıkan sorular felsefe dersi öğretim programında yer alan üniteler ve etkinliklere göre analiz edildiğinde, soruların ağırlıklı olarak *Ahlak Felsefesi* ünitesi (% 20,0) ile ilgili olduğu görülmektedir. İkinci sırada *Bilgi Felsefesi* (% 17,5), üçüncü sırada *Felsefeyle Tanışma* (% 15,0), dördüncü sırada *Sanat Felsefesi* ile *Bilim Felsefesi* üniteleri (% 12,5) beşinci sırada *Varlık Felsefesi* ile *Siyaset Felsefesi* üniteleri (% 10,0) yer alırken, en son sırada *Din Felsefesi* ünitesinin (% 2,5) olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te verilen ünitelere göre soru ağırlıkları ve Tablo 2'de verilen ünitelerin ders saati oranları karşılaştırıldığında *Ahlak Felsefesi* (%17), *Bilgi Felsefesi* (%17), *Sanat Felsefesi* (%11), *Siyaset Felsefesi* (%10), *Bilim Felsefesi* (%10) ve *Din Felsefesi* (%7) üniteleri arasında kapsam geçerliği açısından bir doğru orantının olduğu görülmektedir. Bununla birlikte *Varlık Felsefesi* (%17) ünitesi ders saati oranının, *Felsefeyle Tanışma* (%11) ünitesi oranından yüksek olmasına karşın, YGS de bu iki üniteye çıkan soruların kapsam geçerlikleri karşılaştırıldığında *Varlık Felsefesi* ünitesinin (% 10,0), *Felsefeyle Tanışma* ünitesinin (% 15,0) gerisinde kaldığı görülmektedir.

Tablo 3'de verilen soru dağılımları, ünite etkinlikleri açısından 2010-2013 yılları arasında incelendiğinde, *Felsefeyle Tanışma* ünitesinin 'Felsefe Nedir?' ve 'Felsefe Takdimimdir' etkinliklerinden toplam 6 soru çıkarken 'Dilin Anlamı' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır. *Ahlak Felsefesi* ünitesinin 'İyi ve Kötü' ile 'İnsanın Sorumluluğu' etkinlikleriyle ilgili toplam 8 soru çıkarken 'Uygulamalı Etik Problemleri Nelerdir?' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır. *Din Felsefesi* ünitesinin 'Etika' etkinliğiyle ilgili

sadece 1 soru çıkarken 'Varlığın Sırrı' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır. Son olarak *Bilim Felsefesi* ünitesinin 'Proje Çalışması' etkinliğiyle ilgili hiç soru yokken, 'Bilimin Özellikleri' etkinliğinden toplam 5 soru vardır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre, YGS'de 2010-2013 yılları arasında en fazla soru gelen sosyal bilimler testi tarih iken, coğrafya ikinci sırada ve felsefe üçüncü sırada yer almaktadır. 2013 yılında tarih ve coğrafya sorularında bir azalma görülürken felsefe sorularında bir artış olmuş ve felsefe, sosyal bilimler testinde soru ağırlığı olarak ikinci sırada yer almıştır. Ayrıca 2013 yılında yeni bir ders olan din kültürü ve ahlak bilgisi de sosyal bilimler testine dâhil edilmiştir.

Felsefe dersi öğretim programında en fazla okutulma süresi olan üniteler *Bilgi Felsefesi*, *Varlık Felsefesi* ve *Ahlak Felsefesi* üniteleridir. Kazanım açısından bu üniteler sıralandığında büyükten küçüğe doğru *Ahlak Felsefesi*, *Bilgi Felsefesi* ve *Varlık Felsefesi* üniteleridir. En az okutulma süresi ve kazanıma sahip ünite ise *Din Felsefesi* ünitesidir.

YGS'de 2010-2013 yılları arasında felsefe dersi ile ilgili çıkan sorular, felsefe dersi öğretim programda yer alan üniteler ve etkinliklere göre analiz edildiğinde, soruların ağırlıklı olarak *Ahlak Felsefesi* ünitesine ait olduğu, en az sorunun ise *Din Felsefesi* ünitesi ile ilgili olduğu görülmektedir. Ünitelere göre soru ağırlıkları ve ünitelerin ders saati oranları karşılaştırıldığında *Varlık Felsefesi* ünitesi hariç diğer ünitelerde bir doğru orantının olduğu saptanmıştır. *Varlık Felsefesi* ünitesinin ise ders saati oranının *Felsefeyle Tanışma* ünitesi oranından yüksek olmasına karşın YGS'de bu iki ünite de çıkan soruların kapsam geçerlikleri karşılaştırıldığında *Varlık Felsefesi* ünitesinin *Felsefeyle Tanışma* ünitesinin gerisinde kaldığı görülmektedir.

2010-2013 yılları arasında YGS soru dağılımları, ünite etkinlikleri açısından incelendiğinde, *Felsefeyle Tanışma* ünitesinin 'Dilin Anlamı' etkinliğiyle ilgili ve *Ahlak Felsefesi* ünitesinin 'Uygulamalı Etik Problemleri Nelerdir?' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır. *Din Felsefesi* ünitesinin 'Etika' etkinliğiyle ilgili sadece 1 soru çıkarken 'Varlığın Sırrı' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır. *Bilim Felsefesi* ünitesinin ise 'Proje Çalışması' etkinliğiyle ilgili hiç soru çıkmamıştır.

Araştırma bulguları Küçükkurt'un (2006) yapmış olduğu ve 1994-2006 yılları arasında kapsayan araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, öğretim programı ve sınav sisteminin farklılığına rağmen çeşitli benzerlikler dikkati çekmektedir. Sözü edilen bu araştırma sonuçlarına göre, 13 yıllık sürede (1994-2006) *Din Felsefesi* ile ilgili hiçbir soru sorulmamıştır. Soruların ünitelere dağılımı incelendiğinde ilk ünite hariç en fazla soru gelen üniteler, *Ahlak Felsefesi* ve *Bilgi Felsefesi* üniteleridir. En az sorunun geldiği ünite ise *Siyaset Felsefesi* ünitesidir. Bu noktalarda her iki araştırma bulguları birbirini destekler niteliktedir.

Elde edilen araştırma sonuçlarına göre *Din Felsefesi* hariç diğer ünitelerin çeşitli etkinliklerinden 2010-2013 YGS sınavında her yıl düzenli soruların gelmesine karşın, Küçükkurt'un (2006) araştırma sonuçlarına göre ünitelerle ilgili sorular yıllara göre düzenli bir ağırlıkta değildir. Örneğin, *Ahlak Felsefesi* ile ilgili ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı)'de 1994 yılında bir soru yer alırken 1999 yılına kadar hiç soru yer almamıştır. Bununla birlikte *Sanat Felsefesi*, *Siyaset Felsefesi* ve *Bilim Felsefesi* ile ilgili olarak da 1999 yılındaki ÖSS sınavına kadar hiçbir soruya yer verilmemiştir. Bu veriler doğrultusunda her iki araştırma sonuçlarının farklılık gösterdiği söylenebilir.

Her iki araştırma sonuçlarına göre ortaöğretim felsefe öğretim programı açısından, ÖSS ve YGS'de yer alan felsefe sorularının üniteler ve konular/etkinlikler yönünden homojen bir dağılım göstermediği görülmektedir. Bu çerçevede, YGS felsefe sorularının 'Kapsam Geçerliliğinin' olduğunu söylemek oldukça zordur. Oysa Küçükahmet'in de (1999: 172) belirttiği gibi bir derste amaçlanan kazanımları, o testin yeterince temsil edebilecek kadar kapsamlı olması son derece önemlidir. Bu açıdan felsefe soruları analiz edildiğinde "...bir eğitim sisteminin temel öğeleri olarak kabul edilen öğrenme süreci ile değerlendirme süreci arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı; sınavın, öğrenme sürecini değerlendirme işlevinden uzak olduğu kanısını kuvvetlendirmektedir." (Dursun ve Çoban, 2006: 215).

LGS'de felsefe sorularına yönelik elde edilen bulgular, geçmiş yıllarda yapılan ÖSS sınavlarını farklı dersler yönünden değerlendiren çeşitli araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında da benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Örneğin, Dursun ve Çoban (2006) geometri dersi programında ve ÖSS sorularının kapsam geçerliği konusunda çeşitli sorunların olduğunu; Hançer ve Çoban (2006) fizik dersi programı çerçevesinde ÖSS sorularının sınıflara ve konulara göre homojen bir dağılım göstermediği, dolayısıyla kapsam geçerliliğinin sağlanamadığını saptamışlardır. Çoban, Uludağ ve Yılmaz (2006) kimya dersinin programlardaki ağırlığının lise türlerine göre değiştiğini, ÖSS sorularının sınıf düzeylerine göre dağılımında ve ağırlığında uygunluk bulunmadığını ve konuların bir kısmıyla ilgili sorulara yer verilirken, yarıdan fazlası ile ilgili hiç soru çıkmadığını saptamışlardır. Elde edilen bu sonuçlara karşın Özden (2007) ÖSS ile kimya dersinin kapsam ve düzey açısından uygun olduğu bazı konulardan soru gelmemekle birlikte programdaki konulara göre genelde eşit bir dağılım gösterdiğini ifade etmiştir. Efe ve Temelli (2003) ise 1999-2000-2001 yıllarında yapılan ÖSS'de sorulan biyoloji sorularının lise öğretim programlarının konu alanlarına göre dağılımının ortaöğretimde okutulan biyoloji ders kitaplarına uygun olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Görüldüğü üzere her ne kadar yapılan araştırmaların bir kısmı çeşitli derslerin öğretim programları içerikleri ya da ilgili derslerde okutulan kitapların konuları ile üniversiteye giriş sınavlarında yer alan soruların kapsam geçerliği yönünden birbiriyle uyumlu olduğunu belirtse de birçok araştırma sonucu da tam tersi yönde bulgular sunmaktadır. Bu araştırmalara göre üniversiteye giriş sınavlarında yer alan soruların öğretim programındaki bütün etkinlikleri kapsamadığı görülmektedir. Yapılan bu ve benzer diğer araştırma sonuçlarının YGS ya da LYS sınav sorularının kapsam geçerliği

açısından yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini vurgulaması yönünden oldukça önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- AKDAĞ, B. (2002) Ortaöğretimdeki felsefe derslerinin etkililiğinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15. 11-28
- ARSLAN, A. (1996). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Vadi Yayıncılık.
- BİÇER, B. (2008). Yükseköğretim programlarına yeni yerleşen öğrencilerin özel dersanelere ilişkin tutumu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33(358). 14-20.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş.; ÇAKMAK, E. K.; AKGÜN, Ö. E.; KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: PegemA Akademi.
- ÇABAN, A.; ULUDAĞ, N. ve YILMAZ, A. (2006). Kimya dersinin lise programları ve ÖSS soruları açısından değerlendirilmesi. *H. Ü. Eğitim fakültesi dergisi*, 30. 102-109.
- ÇEPNİ, S. (2012). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Bursa: Celepler Matbaacılık.
- ÇOBAN, A. ve HANÇER, A. H. (2006). Fizik dersinin lise programları ve ÖSS soruları açısından değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2). 431-440.
- DURŞUN, Ş. ve ÇOBAN, A. (2006) Geometri dersinin lise programları ve ÖSS soruları açısından değerlendirilmesi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2). 213-221
- EFE, N. ve TEMELLİ, A. (2003). 1999-2000-2001 ÖSS biyoloji sorularının düzey ve içerik yönünden değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1). 105-114.
- EKİCİ, G. (2005). Lise öğrencilerinin Öğrenci Seçme Sınavına (ÖSS) yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28. 82-90.
- KUÇURADI, İ. (1977). Öğretim kurumlarında felsefe eğitimi, ilk ve ortaöğretimde felsefe. *Felsefe Kurumu Seminerleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 61-97.
- KUÇURADI, İ. (1996). Açış konuşması, felsefe açısından eğitim ve Türkiye’de eğitim. *Seminer Bildirileri 17-18 Kasım 1995, Türkiye Felsefe Kurumu*, Ankara, 10.
- KÜÇÜKAHMET, L. (1999), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- KÜÇÜKKURT, E. B. (2006). ÖSS sistemi ve felsefe grubu derslerinin ÖSS sistemi içindeki konumu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- MEB Felsefe Dersi Öğretim Programı (2009). [Online]: <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/lise/2008-09/felsefe.pdf> adresinden 17 Aralık 2010 tarihinde indirilmiştir.
- OKUR, M. ve DİKİCİ, R. (2004). Özel dersaneler ile devlet okullarının “Kartezyen çarpım-analitik düzlem ve bağıntı” konularındaki bilgi ve becerileri kazandırma düzeylerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 12(2). 417-426.
- ÖSYM (2013). [Online]: <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2013/OSYS/24.03.2013%20YGS.pdf> ve <http://www.osym.gov.tr/belge/1-4128/ogrenci-secme-ve-yerlestirme-sistemi-osys.html> adresinden 15 Nisan 2013 tarihinde indirilmiştir.
- ÖZDEN, M. (2007). 2006 Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) kimya sorularının kapsam ve düzey yönünden değerlendirilmesi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 9, 84-92.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.